دبیر شورای راهبردی گردشگری مطرح کرد؛

تأثیر معماری ایران در جذب گردشگر

■ دبیر شورای راهبردی گردشگری گفت: سلامت مدیریت و برنامه ریزی مطلوب در معماری می تواند کمک کند تا ایران به مقصد جذاب گردشگری تبدیل شود.

در حال حاضر حجم تجارت گردشگری و میراث فرهنگی و معماری در دنیا بسیار بالاست و از لحاظ اقتصادی و علمی در دنیا می‌بینیم که مجلات هم، سمت و سوی گردشگری پیدا کرده و در ارتباط با معماری حرکت کرده اند. بنابراین، ما باید بتوانیم از این ظرفیت‌های خود در جهت ارتقای کیفیت و شاخص‌های زندگی اجتماعی مردم آن منطقه استفاده کنیم و اگر نتوانیم زیرساخت‌ها و روساخت‌های لازم برای آن‌ها را به وجود آوریم و وارد فرآیند تولید محصول برای آن‌ها شویم همه این‌ها بدون استفاده می‌مانند و ممکن است در بلند مدت، آسیب‌های جبران ناپذیری به این‌ها وارد شود.

گروه گردشگری- دبیر شورای راهبردی گردشگری گفت: سلامت مدیریت و برنامه ریزی مطلوب در معماری می تواند کمک کند تا ایران به مقصد جذاب گردشگری تبدیل شود.

دیاکو عباسی، دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت، درمورد تأثیر معماری در جذب گردشگر بیان کرد: بدون شک، موضوع معماری، نقش مهم و پُررنگی در توسعه و رونق گردشگری در مقصدهای گردشگری دارد و درواقع، گردشگری و معماری، رابطه دو طرفه و ارزشمندی با یکدیگر دارند؛ به طوری که میزان جذاب بودن مقصدهای گردشگری، می تواند ارتباط بسیار معناداری با میزان و تنوع آثار معماری آن مقصد داشته باشد.

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت گفت: نه تنها معماری، ابزاری بسیار مهم برای توسعه صنعت گردشگری است بلکه گردشگری می تواند به عنوان اهرم و ابزار مهم برای حفظ و نگهداری از دارایی‌ها و المان‌های مهم در هر منطقه کمک کننده باشد که این رابطه دو طرفه و ایجاد چنین امکانی، بیش از پیش، نیازمند مدیریت و برنامه ریزی در آن مقصد یا منطقه یا کشور است.

به گفته عباسی، ایران ظرفیت بسیار زیاد و تنوع بالایی در حوزه میراث فرهنگی و معماری‌ها دارد و از جایگاه بسیار خوبی در سطح منطقه و بین المللی این حوزه برخوردار است. بنابراین، موضوع معماری و هویتی که به کشور ما داده، باعث شده است که ایران در سطح بین المللی، از این ظرفیت برخوردار باشد.

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت ادامه داد: درمورد پیوند گردشگری و معماری با یکدیگر، سه موضوع بسیار مهم وجود دارد که باید به آن‌ها توجه شود. اول، موضوع ارتباط گردشگری با میراث فرهنگی است که به دلیل معماری و المان‌های تاریخی آن منطقه شکل می گیرد؛ به طوری که می‌بینیم المان‌ها و بناهایی که از لحاظ معماری، از شخصیت و جایگاه خوبی برخوردار هستند باعث می‌شوند کشور، جذابیت و منحصر بفرد باشد.

او افزود: گردشگری و معماری مدرن، مورد دیگری است که یکی از رویکردها و مسیرهای جدیدی است که مقصدهای گردشگری در حال برنامه ریزی در این حوزه هستند و تفاوت آن با میراث فرهنگی و معماری که باعث به وجود آمدن میراث فرهنگی در یک منطقه می‌شود، قدمت و پیشینه تاریخی این دو است.

عباسی بیان کرد: سوم، گردشگری و معماری پست مدرن است که در حوزه گردشگری، یک بازگشت به سبک زندگی و شیوه زیست مردم در گذشته محسوب می‌شود و الان، بازارها و الگوهای گردشگری به این سمت حرکت می‌کنند.

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت گفت: در حال حاضر می‌بینیم که الگوهای گردشگری به دلیل ورود به دوران پسامدرنیسم در گردشگری، استفاده از المان‌ها و معماری‌های گذشته مثل هتل و رستوران‌های سنتی، معماری‌های قدیمی در المان‌های گردشگری، بوم گردی‌ها و... با تقاضای رو به رشدی در صنعت گردشگری روبرو شده اند.

به گفته او، میزان جذابیت مقصدهای گردشگری و ضریب تنوع میراث و المان‌های معماری شاخص در یک منطقه با هم ارتباط دارند و ایران از این نظر دارای ظرفیت‌های بسیار بالایی است و آثار ثبت شده زیادی در یونسکو دارد و از نظر میراث فرهنگی، معماری‌های پست مدرن و ظرفیت‌های موجود در این حوزه، از تنوع و جذابیت‌های زیادی برخوردار هستند که مدیریت و برنامه ریزی خوب می تواند کمک کند تا ایران به عنوان مقصد گردشگری جذاب در این حوزه تبدیل شود. عباسی تأکید کرد: ایران در زمینه معماری از ظرفیت‌ها و تنوع بسیار بالایی برخوردار است که این را می توان در مناطق مختلف کشور مشاهده کرد؛ به طوری که از گذشته‌های بسیار دور، هر یک از دوران، الگوها و شیوه‌های خاص خود را در معماری ایران به وجود آوردند و همه این‌ها نشان می دهد که ما در سطح بین المللی نیز رقابتمند هستیم، ولی مشکل این است که چگونه می توانیم این منابع و ظرفیت‌ها و میراث را به محصولات گردشگری تبدیل کنیم؟ یعنی چه کارهایی می توان انجام داد تا بتوان از این ها، ارزش افزوده اقتصادی پیدا کرد؟ و چگونه می توان از این‌ها به عنوان ابزارها و عواملی برای ثروت سازی و ارز آوری برای کشور استفاده کرد؟

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت بیان کرد: واقعیت این است که ما در فرآیند تولید محصولات میراث فرهنگی و استفاده از معماری‌ها در راستای کمک به اقتصاد کشور بسیار ضعیف عمل کرده ایم و به همین دلیل، برای این که بتوانیم از این منابع در این مسیر استفاده کنیم نیازمند ساز و کارهای خاص مدیریتی هستیم و این ظرفیت‌ها در مناطق کشور وجود دارند، ولی خیلی از بازارهای هدف و رو به رشد در سطح بین المللی از این موضوع آگاه نیستند و نتوانستیم از این عوامل به منظور جذب گردشگران بین المللی استفاده کنیم.

عباسی گفت: در سطح گردشگری داخلی شاهد اقداماتی در بسیاری از الگوهای سفر با هدف دیدن از نمادها و سبک‌های معماری خاص در مناطق مختلف هستیم. اما اگر در سطح بین المللی بخواهیم از گردشگری با رویکرد معماری به عنوان ابزاری برای کمک به اقتصاد کشور استفاده کنیم باید با فرآیندهایی در تولید محصول و ارزش افزوده از این سبک آشنا باشیم.

به گفته او، با توجه به این که معماری ابزاری بسیار مهم، معنادار و ارزشمند برای توسعه گردشگری محسوب می‌شود، وقتی گردشگری رونق پیدا کند، می تواند به عنوان ابزاری برای نگهداری و پویایی این المان‌ها مورد استفاده قرار بگیرد.

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت ادامه داد: باید به مدیریت و استفاده از این ظرفیت‌ها توجه شود تا بتوانیم از آن‌ها برای منافع اقتصادی کشور استفاده کنیم و در حال حاضر، می‌بینیم بسیاری از کشورها در حال تولید میراث فرهنگی هستند. یعنی در جستجوی بهانه و برنامه‌ای هستند تا میراث فرهنگی تولید کنند، زیرا از این نظر، بسیار کمبود دارند و چیزی که در فرآیند ایجاد ارزش افزوده نقش کلیدی ایفا می کند خلاقیت و نوآوری است. زیرا ما نتوانستیم با وجود داشتن چنین بسترهای خوبی در کشور، از آن‌ها در مسیر توسعه و جذب بازارهای گردشگری استفاده کنیم.

عباسی گفت: در حال حاضر حجم تجارت گردشگری و میراث فرهنگی و معماری در دنیا بسیار بالاست و از لحاظ اقتصادی و علمی در دنیا می‌بینیم که مجلات هم، سمت و سوی گردشگری پیدا کرده و در ارتباط با معماری حرکت کرده اند. بنابراین، ما باید بتوانیم از این ظرفیت‌های خود در جهت ارتقای کیفیت و شاخص‌های زندگی اجتماعی مردم آن منطقه استفاده کنیم و اگر نتوانیم زیرساخت‌ها و روساخت‌های لازم برای آن‌ها را به وجود آوریم و وارد فرآیند تولید محصول برای آن‌ها شویم همه این‌ها بدون استفاده می‌مانند و ممکن است در بلند مدت، آسیب‌های جبران ناپذیری به این‌ها وارد شود.

دبیر شورای راهبردی گردشگری سلامت افزود: یکی از چالش‌هایی که در موضوع‌های توسعه‌ای و الگوهای توسعه‌ای و الگوهای به کاررفته در معماری و هویت سازی داریم، این است که بسیاری از برنامه ریزها و مجریان ما، اغلب، احساس می کنند ایجاد جذابیت، هویت سازی و جذب گردشگر و... زمانی امکان پذیر هستند که همان کاری انجام شود که در کشورهای پیشرفته و رقیب ما در این حوزه انجام می‌شود. این در حالی است که آن چه مقصدهای گردشگری را جذاب می کند تفاوت، تنوع و تمایزهاست. یعنی مردم دنیا دنبال تنوع فرهنگی و میراث هستند تا کنکاش کنند و ببینند در منطقه موردنظرشان چه اتفاق‌هایی افتاده و علت ساختن کاربری‌ها چه بوده است و این که بنا چگونه خود را با بنای پیرامونش انطباق داده و هارمونی اش چگونه بوده است؟ شکل زندگی مردم چگونه روی آن تأثیر گذاشته است؟ و درواقع، همه این فاکتورها با آن چه که در منطقه دیگری اتفاق می افتد متفاوت است.

معاون صنایع‌دستی و هنرهای سنتی مطرح کرد:

کمک طراحان و متخصصان برای ایده‌پردازی در استفاده از صنایع دستی

گروه گردشگری- جلالی گفت: تلاشمان بر این است همان‌طور که زمانی صنایع‌دستی صنایع‌زیستی بوده با کمک و ایده‌پردازی متخصصان و تعریف استانداردها و شاخص‌های بالا این محصولات را از ویترین به استفاده عمومی بیاوریم.

مریم جلالی معاون صنایع دستی و هنرهای سنتی کشور با حضور در برنامه سلام تهران در ابتدا از حمله تروریستی به حرم مطهر حضرت احمدبن موسی علیه السلام ابراز تأسف کرد و گفت: حرم حریم دارد، امن است و قرار است که مامن باشد. حرم محل اتصال به خدا، زیارت و سبک شدن است زمانی که اتفاقی می افتد آدم دلش می گیرد.

وی ادامه داد: در تمام این سال‌ها سعی کردم روح مادرانگی را ترویج کنم. مادر زمین و مادر وطن از چنین اتفاق‌هایی قلبش به رنج می آید و ما باید حرمت مادر زمین و میهن را داشته باشیم. چنین اتفاقاتی جز یک قلب غاصب بر نمی آید.

جلالی درباره کارهای انجام شده در توسعه کمی و کیفی صنایع دستی گفت: تصویر عمومی از صنایع دستی کلیشه‌ای و محدود به چند محصول است؛ در حالی که در ایران دارای ۳۰۰ نوع صنایع‌دستی در ۱۸ رشته هستیم. صنایع‌دستی ایران حاصل دانش، مهارت، سلیقه، ذوق، هنر، اصالت و هویت زنان ایرانی و خانواده‌ها است.

جلالی با بیان اینکه از ۴۰۰ نوع محصول صنایع‌دستی ثبت شده در یونسکو ۲۹۹ رشته متعلق به ایران است، افزود: کار در حوزه صنایع‌دستی کارمندی و ستادی نیست، هنر و هنرمندی است و ما خود را موظف می‌دانیم که خادم هنرمندان باشیم.

معاون صنایع‌دستی و هنرهای سنتی ادامه داد: تمام تلاشمان بر این است که صنایع‌دستی را وارد زنجیره ارزش کنیم. همان‌طور که زمانی صنایع‌دستی صنایع‌زیستی بوده تلاش کنیم که با استانداردها و شاخص‌های بالا این محصولات را از ویترین‌ها به استفاده عمومی بیاوریم و در زنجیره ارزش از مواد اولیه تا صادرات رشد کیفی کند. جلالی با تاکید به اهمیت توجه مسئولان، خانواده‌ها و رسانه‌ها به صنایع‌دستی و هنرهای سنتی تصریح کرد: بسیاری از هنرهای ما در حال از بین رفتن هستند و خانم‌ها موظف هستند که آن هنر را زنده کنند. هنری به نام کوب‌بافی در مهترکلاته گلستان است که در حال از بین رفتن بود و اگر همت بانوان نبود این هنر از بین رفته بود. بسیاری از هنرها در ایران وجود دارد که ما موظف به زنده نگه داشتن آن‌ها و اضافه کردنشان به زنجیره ارزش هستیم. وی از گلابتون دوزی و عبابافی به‌عنوان دیگر هنرهای احیاشده نام برد و بر حمایت و زنده نگه داشتن ذوق و هنر ایرانی تاکید کرد و ادامه داد: مخمل کاشان افتخار پوشش کعبه را دارد و پارچه زربفت در حرم‌ها استفاده می‌شود. جلالی از حرم‌ها به‌عنوان بزرگترین نمایشگاه صنایع‌دستی نام برد که در آن‌ها از مس کوبی، معرق، منبت و کاشی هفت رنگ استفاده شده است.

معاون صنایع‌دستی و هنرهای سنتی ادامه داد: ظرفیت تبدیل تمام ایران به نمایشگاه صنایع‌دستی و خانه‌ها به کارگاه‌های صنایع‌دستی وجود دارد. وی متذکر شد: صنایع‌دستی اقتصاد هویت بنیان ماست و اگر به چرخه اقتصادی اضافه شود می توانیم فرهنگمان را زنده نگه داریم و انتقال دهیم. همان چیزی که در مادرانگی وجود دارد، مادر زایا، رشددهنده و تربیت‌کننده است. امیدوارم متخصصان و طراحان که در ابتدای زنجیره ارزش برای ایده‌مند کردن قرار دارند وارد شوند و صنایع دستی را از ویترین خارج و به متن زندگی اضافه کنند. معاون صنایع‌دستی و هنرهای سنتی در پایان ابراز امیدواری کرد خادم خوبی برای هنرمندان صنایع‌دستی باشد و سه حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی به چرخه اقتصاد مولد اضافه شوند.

بی تفاوتی میراث برای میراث!

گروه گردشگری- سرپرست هیئت باستان شناسی تپه اشرف گفت: کاوش‌های باستان‌شناسی در تپه اشرف باسنگ‌اندازی‌های اداره میراث فرهنگی و تغییر شهردار اصفهان متوقف شد و اکنون در وضعیت اسفناکی رها شده است.

علیرضا جعفری زند با بیان اینکه اداره میراث فرهنگی نسبت به تپه اشرف بسیار بی تفاوت است، اظهار داشت: متأسفانه به میراث باستانی اصفهان و کاوش‌های باستان‌شناسی در این دیار اهمیت داده نمی‌شود.

وی ادامه داد: باید توجه داشت که تپه اشرف در یکی از بهترین خیابان‌های شهر اصفهان قرار دارد و به همین دلیل تردد خودروها معضل این منطقه بوده و از سوی دیگر این میراث باستانی اکنون به محل رفت و آمد معتادان و کارتن خواب‌ها و تاخت و تاز موتورسواران تبدیل شده است.

سرپرست هیئت باستان شناسی تپه اشرف خاطرنشان کرد: با وجود اینکه اداره میراث فرهنگی موظف بود که پیگیر کاوش‌های تپه اشرف باشد این کار را نکرد و اینجانب در دوره مدیریت شهری پیشین، شهردار و شورای شهر را قانع کردم که هزینه کاوش و محصور کردن تپه اشرف را تأمین کنند و با میراث فرهنگی تعاملی راجع به تقبل هزینه کاری کاوش‌ها داشته باشند اما متأسفانه باسنگ اندازی هایی که میراث فرهنگی کرد و تغییر شهردار اصفهان، فصل هفتم کاوش‌ها در سال ۱۳۹۹ متوقف و تپه اشرف در وضعیت اسفناک خود رها شد و اکنون هم در همان شرایط قرار دارد. این باستان شناس و استاد دانشگاه ابراز داشت: هرجا که توانستم، تلاش کردم اسپانسری (سرمایه گذار) برای ادامه کاوش‌های باستان شناسی در تپه اشرف پیدا کنم و اکنون نیز در تلاش هستم اما متأسفانه همکاری میراث انجام نمی گیرد و با مقررات دست و پا گیر جلوی هر گونه کاوش و روندی که به یک سایت موزه ختم می‌شود، می گیرد و این نهاد بسیار بسیار ضعیف عمل می‌کند.

جعفری زند با بیان اینکه درخواست من گام به گام عمل کردن در جریان کاوش‌های باستان‌شناسی در تپه اشرف بود، گفت: یکی از مراحل محصور کردن این تپه بود که در سال ۱۳۸۹ دیوار سنگی را با تلاش دور این تپه کشیدیم و قرار بود نرده کشی شود و نگهبان داشته باشد که محصور و محفوظ باشد اما با گذشت ۱۲ سال هنوز نرده نصب نشده است.

وی در خصوص حمایت‌های موردنیاز برای انجام کاوش‌های باستانی در تپه اشرف، گفت: مسئله این است که برای سایت موزه کردن تپه اشرف به تمهیداتی چون ساختمان نیاز است و به هر حال کاوش‌های باستان شناسی در این منطقه یک شبه اتفاق نمی افتد و لازم است روندی در پیش گرفته شود که در انتها به سایت موزه بیانجامد.

سرپرست هیئت باستان‌شناسی تپه اشرف افزود: تپه اشرف باید محصور شده و کاوش قلعه ساسانی در قسمت شمالی این منطقه ادامه یابد. این قسمت اکنون رها شده و درحال تخریب است و محل عبور و مرور موتور سواران و کارتن خواب‌ها شده و متأسفانه محدوده‌ای است که ساکنان محلی، شب‌ها جرأت نمی کنند از آنجا عبور کنند؛ متأسفانه با وجود اینکه شهردار قبلی را راضی کردم که در این مسیر کمک کنند اما کاری انجام نشد.

جعفری زند با اشاره به اینکه هر کاوش باستان شناسی چندین فصل کاوش دارد، خاطرنشان کرد: پیش بینی ما برای تپه اشرف ۵۰ فصل کاوش است؛ کاوش همراه با نگهداری و مرمت و محصور کردن تپه اشرف که همه مراحل باید گام به گام انجام شود اما این اتفاق تاکنون نیافتاده در حالی که میراث فرهنگی اصفهان با توجه به بودجه‌هایی که دارد قادر به انجام این کار است.

این باستان شناس با بیان اینکه تعریفی در میراث فرهنگی اصفهان به عنوان کاوش‌های باستان شناسی وجود ندارد، تصریح کرد: اصفهان به عنوان یک شهر باستانی مورد توجه نیست درحالی که این کاوش‌ها در سایر استان‌های کشور وجود دارد و مرتب انجام می‌شود.

تپه اشرف نام بنایی بسیار کهن در اصفهان است که در کنار پل شهرستان و در کناره شمالی زاینده رود قرار دارد.

تپه اشرف با مساحتی ۱۲ هکتاری سال ۱۳۱۰ در فهرست میراث ملی کشور به ثبت رسید و مالکیت آن، در اختیار میراث فرهنگی بود. با وجود این در تمام ادوار مورد بی توجهی قرار گرفت به‌طوری که اواخر دهه شصت و در جنگ تحمیلی از آن به‌عنوان پایگاه ضد هوایی استفاده می‌شد و سال ۱۳۷۱ نیز، چهار هزار متر آن تسطیح و به خیابان تبدیل شد. با تبدیل سایر بخش‌های این تپه به فضای سبز نیز عملاً از ۱۲ هزار هکتار محوطه، تنها هفت هکتار از تپه اشرف باقی ماند.

یافته‌های این تپه تاریخی در شهر اصفهان مربوط به دوران هخامنشی تا قرن دوازدهم هجری قمری است و از این جهت این تپه باستانی اهمیت زیادی در روشن شدن ابعاد تاریک تاریخی شهر اصفهان دارد.

در شش فصل گذشته کاوش تپه اشرف، یک سکه ساسانی و سفال‌های مربوط به قرن سوم پیش از میلاد (سلوکی و اشکانی) به دست آمد. هیئت باستان شناسی در این کاوش‌ها به حوضخانه و بنای نیمه تمام کاخ اشرف متعلق به قرن دوازدهم هجری قمری رسیدند. مهم‌ترین دستاورد کاوش‌های پیشین تپه اشرف شناسایی بخش‌هایی از قلعه ساسانی بود که اکنون در مجاورت خیابان مشتاق دوم مشهود است. همچنین در فصل ششم کاوش تپه اشرف، بخش‌هایی از یک سازه هخامنشی یافت شد که به دلیل نبود بودجه‌های لازم، در زیر خاک و با رعایت اصول باستان شناسی مدفون شد. هیئت باستان شناسی تپه اشرف به سرپرستی علیرضا جعفری زند در تابستان ۱۳۹۹ طی ۲ ماه عملیات نجات‌بخشی آثار تپه اشرف در مسیر لوله‌گذاری آب به سمت شرق این تپه به کشفیات قابل توجهی رسیدند که پیش از آن در فلات مرکزی ایران سابقه نداشت.

در فصل هفتم کاوش‌ها و عملیات نجات بخشی در شمال تپه اشرف سه نوع تدفین اشکانی یافت شد؛ یکی دخمه‌ای (ایجاد محفظه برای نهادن جسد) که تمام سطح آن به دلیل تعریض خیابان با لودر از بین رفته است، دیگری گورخمره‌ای و آخرین یافته، تدفین مستقیم در خاک و به جانب طلوع خورشید. این یافته‌ها در راستای یکدیگر و در حاشیه خیابان مشتاق کشف شد. علاوه بر تدفین‌ها آثار یک کارگاه عصاره گیری انگور، کارگاه ذوب فلزات، سکه اشکانی، یک چاه ساسانی و دو چاه اشکانی (تصفیه خانه) در این عملیات نجات بخشی کشف شد.

روزنامه اقتصاد کیش
پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش
گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش
۴۴۴۲۴۹۶۹
۴۴۴۲۴۹۹۹